

Міжнародні порівняльні моніторингові дослідження є систематичними: PISA проводиться кожні три роки, починаючи з 2000 р., TIMSS — кожні чотири роки (з 1995 р.), PIRLS — кожні п'ять років (з 2001 р.). За період між дослідженнями здійснюється аналіз його результатів (кожна країна готує свій аналітичний звіт, а також готується загальний звіт) та відбувається підготовка до наступного дослідження.

Інструментарієм міжнародних порівняльних моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти є тести для учнів та анкети для учнів, їхніх батьків, вчителів, адміністрації загальноосвітнього навчального закладу, експертів у галузі освіти. За допомогою тестів оцінюється рівень загальноосвітньої підготовки учнів (їхні навчальні досягнення або компетентності). Анкети допомагають виявити показники, які характеризують учня, загальноосвітній навчальний заклад, навчальний процес, систему освіти країни в цілому.

Аналіз результатів тестів та анкет дає можливість виявити фактори, що впливають на рівень загальноосвітньої підготовки учнів та переваги й недоліки в національній системі освіти. Це допомагає визначити перспективи розвитку національної системи освіти та напрямки її покращення. Під час наступного дослідження оцінюється ефективність прийнятої національної освітньої реформи.

У міжнародних порівняльних моніторингових дослідженнях якості загальної середньої освіти важливим є виявлення зв'язків між рівнем загальноосвітньої підготовки учнів та факторами, що на нього впливають. Зв'язки дають можливість прогнозувати результати учнів у наступних дослідженнях та зменшувати або навіть усувати за допомогою управлінських рішень вплив певного фактора на рівень загальноосвітньої підготовки учнів.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В МОНІТОРИНГОВИХ СИСТЕМАХ ОЦІНЮВАННЯ МЕТАПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ТА СТАРШОЇ ШКОЛИ

Л. С. Смолінчук, к.пед.н.

Застосування тестових технологій у моніторингових системах оцінювання метапредметних компетентностей учнів основної та старшої школи обумовлені розумінням метапредметних компетент-

ностей як таких, що визначають засвоєння учнями системи універсальних навчальних дій, що забезпечують оволодіння, насамперед, ключовими компетентностями. З іншого боку, основний зміст метапредметних результатів навчання будується на основі засвоєння різноманітних знань, вмінь, навичок і особистісних якостей учнів як системи, що забезпечує здатність учнів до саморозвитку, побудови таких стратегій навчальної діяльності, які можуть бути використані як у навчально-пізнавальному процесі, так і в реальних життєвих ситуаціях.

Педагогічні пошуки у напрямках оцінювання рівня метапредметних компетентностей, для яких характерним є вихід за межі знанневих традицій, свідчить, що наразі не знайдено такого універсального вимірювального дидактичного інструментарію, який здатен одночасно вирішити проблему оцінювання рівня пізнавальних, регулятивних і комунікативних складових навчальної діяльності. Названа проблема може бути вирішена застосуванням комплексу вимірювальних інструментів, до складу якого мають входити вимірники як педагогічного, так і психологічного змісту. Такий диференційований підхід до вивчення інтегрованого за своєю сутністю феномена метапредметних компетентностей суб'єкта навчання надає можливості використовувати стандартизовані тестові технології та відповідні методики педагогічного та психологічного оцінювання.

Теоретичний концепт, на підставі якого можна проводити інтерпретацію результатів оцінювання метапредметних компетентностей, виходить з визначення вагомості впливу педагогічних і психологічних факторів на рівень розвитку особистісних якостей учнів. Визначення вагомості факторів реалізується застосуванням факторного аналізу результатів вимірювання, отриманих у процесі експлораторного педагогічного експерименту.

Аналіз публікацій проблеми вимірювання окремих складових комплексу особистісних якостей учнів свідчить, що метапредметні результати навчання визначаються переважно психологічними характеристиками особистості через те, що метапредметні дії є функціонально орієнтованими діями, які визначають успішність розв'язання суб'єктами навчальної діяльності предметних задач. Запропонований системний підхід до оцінювання метапредметних компетентностей учнів основної та старшої школи може бути покладений в основу моніторингових систем оцінювання якості освіти в парадигмі особистісно орієнтованого процесу навчання, цілей побудови сучасної системи освіти.